

RAP: ARGO MU? KÜFÜR MÜ?

Rap: Slang or Swearing?

Ayşe ÇAMKARA*

ÖZET

Bu yazıda, ülkemizde son yıllarda, özellikle gençler arasında büyük ilgi gören “rap” müziğinin, argo ve küfür kullanımı açısından bir değerlendirmesi yapılacaktır. Bir karşı çıkışın ifadesi olarak ortaya çıkan rap müzikte, argo ve küfür kullanımı gerek rapçılar gerekse rap müzik dinleyenler tarafından bir gereklilik olarak görülebildiği gibi, çoğunlukla doğal hayatın bir parçası, bir devamı olarak algılanmaktadır. Tüm bu tartışmaların ötesinde bu yazıda, rap müzik bağlamında argo ve küfür kavramlarının sınırlarının nasıl belirlendiğinin altı çizilmek istenmektedir. Özellikle rapçuların bu konudaki açıklamaları oldukça dikkat çekmektedir. Buna göre rap müzikte, argonun sınırlarının genişlediği ve çoğu zaman küfür kapsamında ele alınması gereken sözcüklerin argo kapsamında değerlendirildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Rap müzik, argo, küfür, bağlam

ABSTRACT

In recent years, rap music has gained popularity in Turkey, especially among young people. In this article, the use of slang and swear words in rap music will be evaluated. Rap music originally emerged as an expression of resistance and opposition. The use of slang and swear words in this type of music is regarded as necessary by rappers as well as its listeners and is perceived as an inseparable part and continuance of ordinary life. Beyond all arguments presented here, the article also aims to emphasize how the conceptual boundaries of slang and swear words have become blurred within the context of rap music. Particularly, the explanations of rappers regarding this issue are noteworthy of attention. Within this framework, it is observed that the boundaries of slang have expanded to incorporate as “slang” words originally intended to be used as swear words.

Key Words

Rap music, slang, swearing, context

Son zamanlarda, televizyon ekranlarında, özellikle reklamlarda ya da video kliplerde farklı giyim ve danslarıyla karşımıza çıkan yeni bir tarzın, gençler arasında büyük ilgi gördüğünü söylemeliyiz. Bu yeni tarz, “hiphop”, “rap” gibi sözcüklerle anılıyor. Ancak, öncelikle bu sözcükler arasındaki bazı ayrımların altını çizmek gerekiyor. Buna göre, “rap”, bir müzik tarzıdır, “hiphop” ise bu müzik tarzını içerisinde bulunduran bir kültür, bir yaşam biçimine verilen isimdir. Hip-hop, 1970’lerin sonunda Amerika’da ortaya çıkmıştır ve “rap” müziği dışında, “graffiti” sanatı, “break” dansı ve “dj”liği içermektedir. Rap, müziğinin temposuna uyarlanarak söylenen kafiyeli sözlerdir. Peki nasıl sözlerdir bunlar? Denilebilir ki bu sözler daha çok bir karşı çıkışı ifa-

de eden, çoğu zaman argo ve küfür içeren sözlerdir. “Rap”çı Jöntürk, <www.k-tillonline.cjb.net> başlıklı İnternet sitesindeki “Neden HipHop?” başlıklı yazısında hiphop tarzının doğuşunu anlatırken bir anlamda, argo ve küfür kullanımının gerekçesini dile getirmektedir:

Özellikle 1970’lerin sonlarında kapitalizmin ve beyaz ırkçılığın tekrar hortlaması üstüne bir de üförtücü ekonomik planın uygulanması eklenince, işsizlik, açlık, yokluk, evsizlik bir uçtan diğer uca bir anda yayıldı, buna en çok da gettolara mahkum edilen siyahlar maruz kaldı. Gettolara ise buna karşı, kendilerinin gözü, dili, kulağı olan büyük bir silahı, büyük bir karşı kültürü yarattı Amerika’da: Hiphop. Hiphop, onların sorunlarını dile getiren, haykıran,

* Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi.

adaletsizliğe karşı tepkilerini dile getiren bir isyan kültürüydü.

Buna göre bir “isyan kültürü” içinde ortaya çıkan rap müzikte argo ve küfür kullanımı “rap”çılar tarafından doğal, hatta gerekli görülmektedir. Türkiye’de durum bazı farklı içermele birlikte benzerdir: Türkiye’deki “rap”çıların çoğu, düzene isyan etmekten çok, yaşam şartlarının olumsuzluklarını dile getirmek için rap söylediklerini ifade etmektedirler. Bu olumsuzluklar ise ancak argo sözcük ve küfürden yararlanılarak ifade edilebilir. Fırat Kutluk, Roma’da, bir sempozyumdaki “Türk Rap Müziğinin Türler ve Farklı Anlamlarıyla ‘Underground’ Kavramı” başlıklı bildirisinde, konuyla ilgili olarak, İzmirli MC Yener’in şu sözlerine yer vermiştir:

Çekilen çileler, dertler. Buna eğilen bir müziktir rap. [...] Underground zaten köşeye itilmişlik, yeraltında kalmışlıktır. Ve sokaklarda her zaman küfür vardır. Ailesel kavramlara dokunmadığı sürece küfür bu müzikte gayet doğaldır.

Rap müzikte çeşitli konuların dile getirilmesinde belirli bir sınırlama yoktur. Tek ölçüt kelimeleri ritme uygun bir biçimde söylemektir. Daha özgür bir alana sahip olduğu düşünülen rap müzikte çeşitli konularla ilgili tepkiler argo ve küfür kullanılarak ifade edilmektedir. Ancak rap müzikte kullanılan argo kelimeleri ve küfürleri tek bir kategoride toplayamayız. Genel olarak hangi durumlara tepki gösterildiğini Fırat Kutluk şöyle sıralamıştır:

- 1- Kitleyi sömürenler.
- 2- Pop müzikçiler.
- 3- Kötü şarkı yazar rap grupları.
- 4- Televole kültürü.
- 5- Uyuşturucu satanlar-kullananlar.
- 6- Eğitim sistemi.
- 7- Milliyetçi tavırda yazılan ve özellikle Almanya’daki neo-nazileri hedeflenen sözler.

“Türk rap”ında genel eğilim—röportajlardan anlaşıldığına göre—şarkılarda küfür kullanılmaması gerektiği yönün-

dedir. Ancak şarkılara bakıldığında bunun çelişkili olduğu, daha çok söylemde kaldığı görülmektedir. <www.suikast.de> başlıklı Internet sitesinde, “Mode XL” adlı grubun tiyeleri küfür edip etmeme konusundaki görüşlerini şöyle dile getirmişlerdir:

Küfure karşıyım aslında. “Rap”te küfür olmaması lazım ama bir şey ifade etmek için, içinden ne geliyorsa öyle de yapmak gerekiyor. Yani küfür etmek gerekiyorsa edilmeli. İnsanın kendini kıstılamaması lazım. Argo ve küfür sanatın her dalında; sinemada, tiyatro ve resimde var. Müzikte neden olmasın! Şu anda reklamlardan tutun da pek çok alanda rap müzik kullanılıyor. Özellikle bazı firmalar “rap”i kendi reklamları için kullanıyorlar ve bu reklamlarda çocukları oynatıyorlar. Piyasada insanları eğlendirici bir müzik olarak görüyoruz rap. Aslında şu an ne yaptıklarının farkında değiller. Çünkü gerçek “rap”i ileride anneler çocuklarına dinletmemeye çalışacaklar. Çünkü yurtdışına her rap albümünün köşesinde siyah, dörtgen bir şekilde bir logo vardır. Üzerinde de “ebeveynlerinize danışmadan almayız” yazar. Şu anda Türkiye’de böyle bir şey yok. Ama ileride Türkiye’de de böyle olacak.

Burada söylenenlerin ilk kısmı ile son kısmı arasındaki tutarsızlık, aslında, “küfür olmamal” gibi söylemlerin eleştirileri üzerlerine çekmemek için kullanıldığını düşündürmektedir. Hayatın her alanında argo sözcük ve küfürlerle karşılaşmak mümkün olduğu için bunların rap müzikte bulunmasını yadırganmaması gerektiğini düşünmektedirler. Yukarıdaki söyleşinin devamında şu sözlerle, rap müzikte argo ve küfür kullanımını doğal bir durum olarak karşıladıklarını ifade etmektedirler:

“Normal arkadaşlarımızla sohbet eder gibi sözleri yazıyoruz. İnsanlar arkadaşlarıyla muhabbet ederken farkında olmadıkları pek çok kelime kullanır. Bizim albümümüzü dinledikleri zaman argo kullanılmış, küfür edilmiş diye ga-

riplerine gider. Halbuki her insan argo ve küfürü normal hayatta kullanır.”

Burada argo ve küfürün kullanıldığı bağlam önem kazanmaktadır. Buraya kadar özetlemeye çalıştığımız gibi, rap müziğin ortaya çıkış sebebi, dile getirmeye çalıştıkları sorunlar, argo ve küfür kullanımını gerekli kılmaktadır. Ayrıca kullandıkları kelimeler toplum içinde yaşanan kelimelerdir. Bu yüzden bu konudaki eleştirilerin gereksiz hatta haksız olduğunu düşünmektedirler. Bayan “rap”çılardan “Sultana”, “Kuşu Kalkmaz” şarkısının klibini yayınlayan üç televizyon kanalıyla kapatılmasına ilişkin tepkilerini <www.bigginistanbul.com> başlıklı sitede şu sözlerle dile getirmiştir:

Aslında birtakım tepkiler bekliyordum. Ama mesela “gümbür gümbür meler, kapanmıyor düğmeler” gibi şarkılar her tarafta çalabiliyor. Bu erkekler için hoş ama ben böyle bir şeyi duymaktan rahatsız oluyorum. [...] Diğer insanlar da seksüel konulara el atıyor ama imâ ederek ve seviyesiz bir şekilde yapıyorlar. İşte bence bu mide bulandırıcı bir şey. Normal sözcükler kullanarak alttan alta seksüel şeyleri ifade etmek bence çok daha çirkin. Direkt ol, dobra ol, bence çok daha güzel.

Burada yine bağlam noktasına dönmek durumundayız. “Barikat” grubunun üyeleri *Hürriyet* gazetesindeki bir röportajlarında “Parmak Çekmek” şarkılarının halk tarafından nasıl karşılandığı ile ilgili olarak şunları söylemektedir: “Cumhuriyetin 80’inci yılı kutlamasında Kadıköy Belediyesi’nin düzenlediği bir halk konserinde biz de sahne aldık. İnsanların en çok istediği, hatta üç kere söylemek zorunda kaldığımız parça bu oldu.” Gazetecinin şarkıyı söylerken yaptıkları hareketin küfür olduğunu belirtmesi üzerine “[b]izim toplum zaten sokakta bunları konuşuyor. Kullandıkları on kelimeden sekizi küfür. Ama küfürle argoyu ayırmak lazım. Biz parçalarımızda argo kullanıyoruz, ama küfür yok. İnsanlara küfür etmek için konser verilmez Türkiye’de. 23 Nisan’da çocuklara

bile konser verdik. O insanlara küfrede-mezsiniz.” diyerek küfür ettikleri anda, aslında küfür etmediklerini ya da söylediklerinin küfür olmadığını yalnızca argo kullandıklarını ifade etmişlerdir. Oysa ki “parmak çekmek” bir küfür şeklidir. Türk Dil Kurumu’nun *Türkçe Sözlüğü*’nde küfür, “sövmek, sövmek için söylenen söz, sövğu” olarak tanımlanmaktadır. Burada “parmak çekmek” tek bir kişiye yönelik bir eylem olmadığı için, Barikat grubunun üyeleri tarafından argo olarak kabul ediliyor. Türk Dil Kurumu’nun sözlüğünde argo, “kullanılan ortak dilden ayrı olarak aynı meslek veya toplulukta insanların kullandığı özel dil veya söz dağarcığı” şeklinde tanımlanıyor. Rap müzik, bir meslek grubu gibi ayrı bir grup olarak düşünüldüğünde, bu bağlamda argo sözcük ve küfür arasındaki ayırım belirsizleşiyor ve argo kelimenin kapsamı genişliyor. Buna göre “rap”çıların söylediklerinin ne zaman küfür kabul edilebileceğine rap müziğin kendi bağlamı içinde cevap aranmalıdır. Bu duruma bir açıklık getirebilmek için, 24 Aralık 2005 tarihinde İstanbul’da yapılacak “Underground Kid Freestyle MC& Beatbox Battle” başlıklı bir yarışmanın, yarışma kuralları içindeki bir maddeyi buraya almak istiyoruz:

“MC’ler doğaçlama/freestyle’larında kesinlikle küfür etmeyecek, karşısındakini rencide edecek söylemlerden kesinlikle kaçınacaktır. Türkçe’ye geçmiş tüm argo terim/tabirler kullanılabilir, fakat küfür etmek kesinlikle yasaktır.”

Burada bir anlamda rap bağlamındaki küfürün sınırları çiziliyor. Rap müzik bağlamında belirli bir kişiye yönelik, onu rencide edecek şekilde sözler kullanılıyorsa bu sözler küfür olarak kabul ediliyor. Daha önce İzmirli MC Yener “ailesel kavramlara dokunmadığı sürece küfür bu müzikte gayet doğaldır” diyerek küfürün sınırlarını çizmişti. Ya da Cezza’nın, rockçı Kıraç için söylediği şu sözler uzun süre gündemi işgal etmişti: “yooo çok kısa, lan Kıraç toprak hiç para eder mi? Lafını bilmeyen it bu rapı yer

mi? Kırac bir dünya hiç demek öktüz gibi anırıp ayı gibi geçirmek! Götünü sikiyim Kırac! Ancak kullarılan küfür tek bir kişiye yönelik olmadığında, belirsiz bir kitleye hitap etmek için kullanıldığında küfür olarak algılanmıyor. Örneğin, "Sagopa Kajmer" adlı grubun üyeleri "S.K.T.R.N.G.D.N" adlı şarkılarında pop şarkıcılarına ve onların çevresindekilere karşı tepkisini dile getiriyor. Ancak bu durum gündeme taşınmıyor ve burada gönderme yapılan pop şarkıcıları Sagopa Kajmer'e dava açmıyor. Bu şarkının sözleri şöyle:

Aç gözünü topraktan olma burası
sagopanın mekanı laflarına dikkat et
sikerler ananın amını / Popçu turu sardı
korkularımı eritti rüyalarımı binlerce
genç paçoza dinledi bu amma koduklarını
/ Ne alaka var sözlerinde ne de ritim-
lerinde bir temel / Şerefsiz üç kâğıtçı kö-
pekler / Ticari işler sikmiş sizin götünü-
zü / İmaj makerlar uzatmış önünüzü /
Mikrofona para diye bakan budala âşik
popçular Etiler'de yumuşaklar, ticaretçi-
ler listelerde topçular / Koy topa patla-
sın hiphop gerçek adım gerisini sikip at-
sın! / Senin gavatın menajerin / Kaseti-
ne para veren beyinden mahrum kaza-
zede köpeklerin canı cehenneme / Kaj-
mer Sagopadan hedef kalbine / Attığım
ok sözlerim dokuz milim yoo / Kajmer
Sagopa attığı darbelerde gelen hiddete
muhtaç rape aç / Gerisini at kenara hip-
hop gerçek / Sagopa'dan insanlara hoş
bir eylem susmak konuşmakla varılır
hedefe yoo / Huyunu suyunu bilmediğim
pezevenklere Kajmerden darbe / Siktirin
gidin orospunun dölleri / Gerçek adım
hiphop hiphopun askerleri siktirin gidin
popun piçleri / Televizyon ölü bir vizyon
demişim dostum Erci-e'ye harbiden öyle
/ Teleköle olan herkesin canı cehenneme
/ İki kaşar bi klipte / Abazaların bayramı
kimin sikimde / Biri çıkar aşktan bahse-
der kızlar yırtar götünü konserlerde / Ve
onun aklında para var kızlar zaten çan-
tada keklik / Yakalarsam sikidim siki-
dim kıracam zincirlerini sonra sende tu-
tuklu kalacam inadına / Uzaklara uçu-

racam kuşunu / Ben senin herşeyin ola-
cam tophane rıhtımında domalacaksın
piç! / Nereni delik deşeyim sen seç /
Seni anan benim için doğurdu / Bende
seni sikmek için geldim buralarda bunu
bil / Teke tek, tek tek takaraktan bade
süzerekten bu gecenin hatırına vibratö-
rün Sagopa / Kajmerden aganigi nagani-
gi iki kilo domates versene ha haha! /
Sagopa ataklara devam edecek durbaka-
lum daha! / Gerçek adım hiphop hiphop-
pun askerleri siktirin gidin popun piçle-
ri!

Bu şarkıyı dinleyip bu konuda Sa-
gopa Kajmer'e hak veren dinleyiciler de
bu sözleri küfür olarak düşünmüyor.
Çünkü burada grup üyeleri pop kültürü-
ne karşı tepkilerini ifade etmiş oluyor-
lar. İnternet ortamındaki çeşitli siteler-
de yapılan forumlardan anlaşıldığına gö-
re Sagopa Kajmer büyük bir hayran kit-
lesine sahip. Bu şarkıyı söyleyenler için
bu kelimeleri kullanmak ne kadar nor-
mal ise dinleyicileri tarafından da aynı
derecede normal kabul ediliyor. Eleştiriler
ise bağlamın dışındaki kişilerden ge-
liyor.

Sonuç olarak, rap müzikte argo ve
küfürün nasıl oluştuğu ya da nasıl algı-
landığı bağlamla ilgili bir problemdir.
Bu yüzden değerlendirmeler sırasında
bu bağlamı gözardı etmemek gerekme-
ktedir.

Kaynakça

- Fırat Kutluk. "Türk Rap Müziğinde Türler ve Farklı Anlamlarıyla 'Underground' Kavramı" (Yayımlanmamış bildiri metni) <fi-
rat.kutluk@deu.edu.tr>
"Barikat 2". *Hürriyet* (gazete). 23.12.2003 ta-
rihli sayı
<www.bigistanbul.com>
<www.biletix.com/live/pri-
endly.php?EventId=FIRM2>
<www.k-tillonline.cjb.net>
<www.suikast.de>
<www.tdk.gov.tr>